

EGYENLŐSÍTÉSDI

Irta: Bosán Magda

»A kommunizmus ott kezdődik, ahol megjelenik a nehéz munkát legyőző önfeláldozó gond, a munkás gondolja, hogy a munka termelékenységét emelje, hogy megóvjon minden kiló buzát, szentet, vasat vagy bármely más terméket, amit nem ma-guk a munkások kapnak személyesen, sem a hozzá közelállók, hanem a távolabbállók, azaz az egész társadalom mint közös-ség...« (Lenin).

Gazdasági életünkben még itt-ott téves vélemények ütköznek ki, a termelés szocialista elveivel még sokan nincsenek tisztában és azokat a félrevezető jelszavakat, amelyekkel a tőkés világ évtizedeken át rágalmazta a szocialista rendszert, némelyek még ma is felhasználják. Ez az az egyenlősítés, amely ellen Lenin és Sztalin olyan sikeresen küzdöttek a szocialista társadalom felépítésének kezdetén. A szocializmus országának ezt a tapasztalatát még nem használják fel eléggé gazdaságunk vezetői, különösen azok, akik az üzemekben közvetlen kapcsolatban vannak a munkásosztállyal és akiknek egyik legfontosabb feladata a termelési, munka- és bérviszonyok rendezése.

★

Mi is tulajdonképpen a szocialista társadalom alapelve? Ez: minden dolgozó képességei szerint szolgálja a közösséget, a közösség pedig mindenkinek teljesítménye szerint juttat.

A munkateljesítmény szerinti fizetés átnevelte a szocialista ország dolgozóit, kifejlesztette a szocialista versenyt, a sztahanov-mozgalmat. Ez a politika óriási módon emelte a szovjet dolgozók munkájának termelékenységét és a Szovjetszövetség néhány évtized alatt elmaradt agrárországból magasfejlettségű, haladó tehnikájú ipari állammá vált.

A mi hazánk is hatalmas lépésekkel halad a szocializmus felé. Elmaradt és elpusztított tehnikát örököltünk és ezért meg kell találnunk a módját, hogy minél hamarabb létrehozzuk és kifejlesztjük önálló nehéz és könnyűiparunkat. A mi társadalmunkban is annak az elvnek kell érvényesülnie, hogy „mindenki képességei szerint és mindenkinek munkája szerint“, mert csak ezen alapon haladhat előre gazdaságunk, csak ilyen módon sajátítják el dolgozóink a magasabb tehnikát és a munka nagyobb termelékenységét.

AZ EGYENLŐSÍTÉSDI KÜLÖNFÉLE FORMÁI

Az egyenlősítés irányzatának különféle formái ezekből a forrásokból erednek: 1. A régi utópista szocialista felfogásból. 2. Operturnizmusból (megalkuvásból). 3. Közvetlen ellenséges propagandából, amelynek az a célja, hogy aláássa a munkafegyelmet és munkaversenyt és ezáltal késleltesse a szocializmus felépítését.

1. AZ UTÓPISTÁK

Az utópista-szocialisták (álmodozó szocialisták) nem a társadalom fejlődésének törvényeiből indultak ki, hanem szép elgondolásokból. Elképzelték egy tejjel és mézzel folyó társadalmat, amelyben az emberek mind egyenlők lesznek és valami tökéletes igazság

EGYENLŐSÍTÉSDI

Irta: Bosán Magda

*»A kommunizmus ott kezdődik, ahol megjelenik a nehéz munkát legyőző önfeláldozó gond, a munkás gondolja, hogy a munka termelékenységét emelje, hogy megóvjon minden kiló buzát, szentet, vasat vagy bármely más terméket, amit nem ma-
guk a munkások kapnak személyesen, sem a hozzá közelállók, hanem a távolabbállók, azaz az egész társadalom mint közös-
ség...« (Lenin).*

Gazdasági életünkben még itt-ott téves vélemények ütköznek ki, a termelés szocialista elveivel még sokan nincsenek tisztában és azokat a félrevezető jelszavakat, amelyekkel a tőkés világ évtizedeken át rágalmazta a szocialista rendszert, némelyek még ma is felhasználják. Ez az az egyenlősítés, amely ellen Lenin és Sztalin olyan sikeresen küzdöttek a szocialista társadalom felépítésének kezdetén. A szocializmus országának ezt a tapasztalatát még nem használják fel eléggé gazdaságunk vezetői, különösen azok, akik az üzemekben közvetlen kapcsolatban vannak a munkásosztállyal és akiknek egyik legfontosabb feladata a termelési, munka- és bérviszonyok rendezése.

★

Mi is tulajdonképpen a szocialista társadalom alapelve? Ez: minden dolgozó képességei szerint szolgálja a közösséget, a közösség pedig mindenkinek teljesítménye szerint juttat.

A munkateljesítmény szerinti fizetés átnevelte a szocialista ország dolgozóit, kifejlesztette a szocialista versenyt, a sztahanov-mozgalmat. Ez a politika óriási módon emelte a szovjet dolgozók munkájának termelékenységét és a Szovjetszövetség néhány évtized alatt elmaradt agrárországból magasfejlettségű, haladó tehnikájú ipari állammá vált.

A mi hazánk is hatalmas lépésekkel halad a szocializmus felé. Elmaradt és elpusztított tehnikát örököltünk és ezért meg kell találnunk a módját, hogy minél hamarabb létrehozzuk és kifejlesztjük önálló nehéz és könnyűiparunkat. A mi társadalmunkban is annak az elvnek kell érvényesülnie, hogy „mindenki képességei szerint és mindenkinek munkája szerint“, mert csak ezen alapon haladhat előre gazdaságunk, csak ilyen módon sajátítják el dolgozóink a magasabb tehnikát és a munka nagyobb termelékenységét.

AZ EGYENLŐSÍTÉSDI KÜLÖNFÉLE FORMÁI

Az egyenlősítés irányzatának különféle formái ezekből a forrásokból erednek: 1. A régi utópista szocialista felfogásból. 2. Operatunizmusból (megalkuvásból). 3. Közvetlen ellenséges propagandából, amelynek az a célja, hogy aláássa a munkafegyelmet és munkaversenyt és ezáltal késleltesse a szocializmus felépítését.

1. AZ UTÓPISTÁK

Az utópista-szocialisták (álmodozó szocialisták) nem a társadalom fejlődésének törvényeiből indultak ki, hanem szép elgondolásokból. Elképzelték egy tejjel és mézzel folyó társadalmat, amelyben az emberek mind egyenlők lesznek és valami tökéletes igazság

alapján szeretetet és békét honosítanak meg az emberek között. Ezek az utópisták nem a munkásosztályhoz tartoztak, nem ismerték annak életét és nem ismerték a társadalom fejlődésének törvényeit s ezért azután nem is képzelhették el a jövőt másképp mint ilyen ideális álmok alapján. Hogy mennyire képtelen volt elméletük, azt eléggé bizonyítja az, hogy a tőkésék jószívére és belátására hivatkoztak, hogy szánja meg a dolgozó népet és ossza meg vele vagyonát. Ennek az utópista-szocializmusnak csökevénye megmaradt a munkásosztály bizonyos rétegeiben Marx és Engels után is, akik a tudományos szocializmus alapját megvetették. De különösen a szociáldemokrata pártokban gyökeresedett meg ez a felfogás, hiszen azok megalkuvásukban nem is akarták megvalósítani a szocializmust. Ezért azután nem is tartották szükségesnek előkészíteni a munkásosztályt azokra az erőfeszítésekre és áldozatokra, amelyekre a szocializmus felépítéséhez szükség van és nem ismertették meg a munkásosztályt a felépítés módszereivel.

Innen származnak bizonyos jelenségek a mi gazdasági életünkben is. Munkásosztályunk bizonyos elmaradt rétegeinek ma is homályos elképzelései vannak az egyenlőségéről, aminek alapján azután úgy vélik, hogy a körülbelül egyforma képzettségű munkásokat egyformán kell fizetni is. Általános jelenség például az építőmunkások között, hogy a csoportakkordban dolgozó köművesek egyformán osztják el a keresetet nélkül arra, hogy egyenként jobb vagy rosszabb teljesítményük volt. Tudják maguk is, hogy a csoport egyes tagjai többet és jobban dolgoznak, mégis egyformán osztják el a keresetet, hiszen „mindnyájan dolgoztak“.

2. AZ OPPORTUNIZMUS

Másrészt megnyilvánul egyes üzemi vezetők opportunizmusa is, akik a gyengébb ellenállás irányát követve nagylelkűeknek akarnak mutatkozni a munkásság előtt. Ez a káros szociáldemokrata nevelés maradványa és hamis „munkásérdekekre“, a munkásság helyzetének és szükségének „megértésére“ hivatkozik. Ezeknek az üzemi vezetőknek nincs elég bátorságuk és határozottságuk, hogy nyíltan fellépjenek, hogy az egyenlősítés együgyű és káros képzétével szembeszálljanak s ezért nem tesznek éles különbséget a szakképzett és nem szakképzett munkások között vagy azok között, akik ugyan egy fokozatba tartoznak, de óriási különbség van közöttük munkakészségben és a munka termelékenységének emelésében. Ezek a megalkuvók azután kiegyenlítik az egy fokozatba tartozó munkások fizetését és legtöbbször mindnyájuknak a legnagyobb bért adják.

Egészen opportunistá sőt ellesegesnek minősíthető azoknak az üzemi vezetőknek a magatartása, akik a munkásosztály feltalálójának és újtóinak semmilyen vagy jelentéktelen és elismerést adtak. Mi más ez mint egyenlősítés, egy színvonalra helyezni az átlagmunkást azzal, aki hónapokon át szabad idejében dolgozott és tanult, hogy termelésünket emelje. Ugyanilyen megalkuvásnak minősíthető egyes üzemek vezetőinek eljárása, akik a rohammunkások avatásában semmilyen különbséget nem tesznek a kitüntetettek között. A palánkai „Sloboda“ kendergyár vezetősége például nemrég 25.000 dinárt osztott szét jutalomként a vezetőségi alapról, mégpedig mindenkinek egyforma összeget. Így egy alkalmazott, aki húsz éve dolgozik a vállalatban és a munka oroszlánrészét végzi, ugyanannyit kapott, mint például az üzem beszerzője, aki nemrég került a vállalatához.

3. AZ ELLENSEGES PROPAGANDA

Az új Jugoszlávia ellenségei fáradhatatlanok a kártevő jelszavak gigondolásában, amelyekkel dolgozóinkat félre akarják vezetni. Az egyenlőséggel kapcsolatban egész ellentmondó jelszavakat használnak. Egyrészt azt hangoztatják, hogy a szocializmus ideális elve az „egyenlőség” és hogy a társadalom javaiban mindenkinek egyformán kell részesülnie, lázítanak ellátási jegyrendszerünk ellen, a rohammunkások, újítók és feltalálók megkülönböztetése ellen. Másrészt a dolgozó nép bizonyos rétegeit, különösen a parasztság egy részét, azzal ijesztgetik, hogy népállamunk teljes egyenlőséget vezet be, hogy mindenkinek egyformán kell élnie, hogy eszajkából kell enniük stb. Ellenségeink egyszóval hol egyenlőségért kiabálnak, hol az egyenlőség ellen beszélnek, de mindenképpen alá akarják ásni a dolgozó nép munkalendületét, hogy gyors fejlődésünket késleltessék.

A felhozott példák közül is világosan látható, milyen károsak az „emberek egyenlőségéről” szóló utópista jelszavak, a fizetés és bér egyenlősítésére való törekvés. A társadalmi viszonyok szocialista elve: mindenki képességei szerint és mindenkinek munkája szerint — ellentétben a kommunizmussal, amely mindenkinek szükségei szerint adhat. Ha ma mindenkinek egyenlő részt adnánk a társadalmi javakból, egy egész történelmi korszakot átugranánk, a szocialista építés korszakát. Már pedig ez elméletileg és gyakorlatilag is lehetetlen, hiszen a társadalom fejlődését nem vágják, hanem törvények szabják meg. Ezekre a törvényekre pedig megtanított bennünket a marxizmus-leninizmus.

Ahhoz, hogy a társadalmi javakat olyan mennyiségben állítsuk elő, hogy a javak elosztásának kommunista elvét alkalmazhassuk, tehát hogy mindenkinek szükségei szerint adhassunk, egy hosszú időszakon át a társadalmunk minden tagjának ki kell fejtenie képességeit és erejét önálló nehéz és könnyű ipar létesítéséhez. Mindaddig tehát, amíg a társadalom minden tagja nem állítja minden képességét és erejét a társadalmi termelésbe és amíg gazdaságunk nem termel annyit, hogy mindonkit kielégíthessen, nem is lehet szó a javak másfajta elosztásáról, mint a teljesítmény szerinti elosztásról.

MINDENKI RÉSZTVESZ AZ ÉPÍTÉSBEN

Legelőször tehát az szükséges, hogy dolgozóink gazdasági életünk minden ágában tökéletesen elsajátítsák a legkorszerűbb technikát és annak alkalmazásával képességeiket a legmagasabb fokon fejlesszék a termelékenység növelésében. A legkorszerűbb technika, a legjobb munkamódszer, a kollektív termelés legmagasabb formái ugyanúgy szükségesek ehhez, mint az egyéni teljesítmények, találmányok, újítások, észszerűsítések. De éppen olyan szükséges az is, hogy mindenkit termelőmunkába vonjunk, akik eddig félreálltak vagy kevesebbet dolgoztak, mint tehettek volna. Titó marsal az Ifjúsági Vasutvonal megnyitásakor világosan megmondta, hogy nem kívánhatjuk ifjúságunktól mindig a legnehezebb feladat vállalását, hanem hogy azoknak is meg kell fogniuk a munka végét, akik eddig csak nézték munkánkat. Ez azt jelenti, hogy elérkezett annak ideje, hogy hazánk minden polgárától megköveteljük a munkát, az építés egy részének vállalását, mert különben nincs joga, hogy más munkájának gyümölcsét élvezze.

MINDENKINEK TELJESÍTMÉNYE SZERINT

Hogy azonban minden dolgozó tényleges képességei szerint hozzájáruljon a-termelő munkához, hogy a munka termelékenysége mindinkább fokozódjon, gyökeresen és teljes következetességgel érvényre kell juttatni a szocialista társadalom törvényének, másik részét, tehát azt, hogy mindenkit munkája szerint jutalmazunk. Szükséges azért, hogy hazánk dolgozói amellet, hogy öntudatosan maguknak, népállamuknak, a dolgozók társadalmának dolgoznak, anyagilag is érdekelttek legyenek munkájukban. Minden dolgozónak meg kell győződnie nálunk arról, hogy munkáját és előrehaladását értékelik és jutalmazzák.

Ezért, hogy hazánk minden dolgozója kifejthesse képességeit, hogy a termelésben minden erejével résztvegyen és hogy munkáját méltóképpen jutalmazhassuk, — ezért vezettük be a termelésbe a norma- és akkord-rendszer elvét. Három év alatt megnyilvánult, hogy normák helyesen alkalmazott normák nélkül nincs igazi munkaverseny és nincs is törekvés a munkamódszer tökéletesítésére. Norma nélkül az egyes munkások teljesítményének nyilvántartása és helyes jutalmazása is lehetetlen. Ahol nincs norma, ahol még ma is órabér van, ott még ma is *egyenlősítési* van. Szakszervezeteink ötödik összehívott ülése megállapította, hogy a munkásoknak még mindig csak 46 százaléka dolgozik norma alapján, a többi pedig norma nélkül.

Az *egyenlősítési* elleni küzdelem ma gyakorlatilag a normaért való küzdelmet jelenti, küzdelmet az órabérről az akkord-rendszerre való áttérésért, küzdelmet minden egyes munkás munkateljesítményének pontos nyilvántartásáért.

Az *egyenlősítési* elleni küzdelem természetesen nem korlátozódik csupán az iparra, hanem éppenúgy a mezőgazdaságra is. A mezőgazdasági termelést — még inkább, mint az ipari termelést — új technikai alapra, tökéletesebb agrotechnikai alapra kell helyezni. Mezőgazdaságunk dolgozóinak óriási ösztönzést kell nyerniök a mezőgazdasági munka termelékenységének gyors fokozására, különben elmarad az ipari termelés mögött, ez pedig akadályozná gazdaságunk továbbfejlődését.

Mezőgazdaságunk, állami birtokaink, földmegmunkáló szövetkezeteink és gépállomásaink vezetőségei azonban szintén nem látják eléggé, hogy a mezőgazdasági termelés fejlődéséhez szükséges hatalmas ösztönzést nem lehet csupán hitelezéssel és egyéb állami segítséggel elérni, hanem itt is nagy szükség van különösen a mezőgazdaság dolgozóinak ösztönzést adni, bevezetni a norma- és brigád-rendszert, minden munkás, szövetkezeti tag és traktorvezető munkateljesítményéről pontos nyilvántartást vezetni és minden egyes munkást helyesen jutalmazni.

Egész mezőgazdaságunk fejlődésére igen fontos, hogy helyes normát fektessünk le traktoristáink számára, hogy tényleges munkájuk szerint fizessük és hogy az előrehaladás távlatát adjuk neki, hiszen mezőgazdaságunk gépesítése még csak most indult meg. Ugyancsak fontos földmegmunkáló szövetkezeteinkben, — hiszen ezek is most vannak alakulóban, — hogy következetesen küzdjenek minden mezőgazdasági munkában a norma- és brigád-rendszer bevezetéséért és következetes alkalmazásáért, a szövetkezeti tagok munkanapjainak pontos nyilvántartásáért. Ha a szövetkezet jóvedelmét nem a munkanapok szerint osztják el, hanem egyformán, vagy majdnem egyformán, — ahogy ez némely szövetkezetben meg-

történt a búza elosztásakor, — a henyéelőket és munkakerülőket ösztönzik és a becsületes, dolgozó szövetkezeti tag kedvét szedik a mezőgazdasági termelés fokozásához.

Ha azután még tekintetbe vesszük, hogy parasztságunk nagy tömegeit sokkal nehezebb átnevelni és az egyéni gazdálkodásról a közös gazdálkodásra vezetni, mint a városi dolgozókat, akkor tűnik csak ki igazán annak fontossága, hogy parasztságunk a szövetkezetekben ne csak a korszerű földgazdálkodás példáját lássa, hanem annak példáját is, hogy minden egyes dolgozó munkáját helyesen értékeli és jutalmazza és a sok közösség viszonya a dolgozó paraszthoz helyes. Közvetve természetesen az egyéni gazdálkodásban is érvényre juttatja népállamunk a szocialista társadalomnak ezt az elvét. Az egyéni parasztgazdaságokat éppenúgy ösztönzi többtermelésre, agrotechnikai szabályok alkalmazására nemcsak néphatóságaink irányításával, hanem a közösségnek beszolgáltatandó termények árának, prémiumoknak és bonoknak juttatásával. Ez is a munkateljesítmények, a többtermelésben elért eredménynek helyes értéklése és jutalmazása, ha közvetve is.

AZ ÚJ FIZETÉSI RENDSZER

Szövetségi kormányunk óriási fontosságot tulajdonít a helyes jutalmazás kérdésének és ezért dolgozza ki a munkások és állami alkalmazottak fizetésének új rendszerét. Az építőmunkások és a mezőgazdasági munkások fizetéséről szóló rendeletek és az állami alkalmazottak fizetéséről és rendszeresítéséről szóló törvénynek az a célja, hogy megakadályozzon minden egyenlősítést és hogy megkülönböztetést tegyen fizetésben és bérben mindenütt, ahol a munka tartalmában vagy eredményében tényleges különbség van. Az építőmunkások fizetéséről szóló rendelet például világosan előírja, hogy mielőtt több csoportot és alcsoportot állapítsanak meg minden munka-kategóriában. A rendelet még külön pótléket is ír elő az alapfizetésen felül aszerint, hogy milyen fontos az épület, amit emelnek s ezzel egyrészt megmutatja néphatóságaink különös gondoskodását azokról a munkásokról, akik legfontosabb épületeinket emelik, másrészt ösztönzi őket, hogy még nagyobb lendülettel dolgozzanak. Ezek a rendeletek és az állami alkalmazottak fizetéséről szóló törvény is világosan mutatják, hogy népállamunk a munkások és alkalmazottak fizetésében nemhogy egyenlőséget, hanem a legnagyobb és legrészletesebb megkülönböztetést juttatja érvényre és ezt a fizetési rendszert még tovább fejleszti, hogy mindinkább megkülönböztesse azokat, akik munkájukkal és kezdeményezésükkel hozzájárulnak termelésünk fokozásához.

Csak ilyenmódon nőhet a munkaverseny, erősödhet a dolgozók öntudata, hogy a munkások és parasztek államát, a maguk hazáját építik, fokozódhat a munkaszeretet, ami olyan fényesen megnyilatkozik ifjúságunk építőhelyein és csak ilyenmódon terjedhet ki egész gazdaságunkra, a dolgozó nép minden rétegére, még a legmaradibb dolgozóra is. Csak a legnagyobb munkahősiesség biztosíthatja országunk függetlenségét, a szocializmus győzelmét hazánkban is, ahogy a Szovjetoroszországot dolgozóinak sohanemlátott munkahősiessége az ötvenes terveken át eljuttatta a szocialista társadalomig, a sztalini alkotmányig, a háborúban diadalmas győzelemig és a békében már a kommunizmus felé.